

Danmarks Veteraner

Protector H.K.H. Prins Joachim

09 APR 2024
bkh

Til

Medlemmerne af Folketingets Retsudvalg

C.C.:

Forsvarsministeren

Justitsministeren

Justitsministeriet (Politikontoret, sagsnr. 2023-04751).

Emne: **L 114 1. behandlet af Folketinget 19 MAR 2024.**

Indledning

I anledning af det af Justitsministeren den 28 FEB 2024 for Folketinget fremsatte "*L 114 Forslag til lov om ændring af lov om våben og eksplosivstoffer m.v., lov om krigsmateriel m.v. og lov om jagt og vildtforvaltning (Strammere kontrol med våbentilladelser, øget sikkerhed ved besiddelse af våben og opbevaring af ammunition, m.v.)*" fremsender Danmarks Veteraner hermed en udtalelse om lovforslaget til brug ved de politiske ordføreres håndtering af emnet i forlængelse af Folketingets 2. behandling af lovforslaget.

Uanset at Danmarks Veteraner ikke var inkluderet på adressatfortegnelsen i forbindelse med Justitsministeriets udsendelse af lovforslaget i høring, nåede Danmark Veteraner dog i et omfang at indgå i høringssvaret fra Danmarks Jægerforbund af 19. januar 2024 (i forlængelse af høringssvar også indsendt 6. december 2023).

I lyset af det på baggrund af den iværksatte høring indkomne reaktioner har Justitsministeriet udarbejdet "*Høringsnotat <...>*" af 28 FEB 2024; fremsendt til Retsudvalget samme dag (som lovforslagets fremsættelse).

Som det fremgår af notatet, har (de ellers mange) reaktioner(ne) fra de hørte imidlertid kun afstedkommet sådanne mindre justeringer i forhold til det oprindelige udkast til lovforslag, som efter Danmarks Veteraners opfattelse derfor nødvendiggør en henvendelse direkte til Retsudvalgets medlemmer. Med henvisning også til andre indkomne svar ud over fra Danmarks Jægerforbund bemærkes således:

Lovforslagets manglende nødvendighed

Danmarks Veteraner ser sammen med andre organisationer m.v. en grundlæggende mangel på belæg (behov) for overhovedet at fremsætte lovforslaget - psykisk syge udgør ikke en dokumenteret særskilt risiko, og det bestående system

for våbentilladelser etc. - herunder sanktioner i f. m. overtrædelse af våbenlovgivningen - er tilstrækkelig, som det er.

Det forekommer i den forbindelse højest uheldigt, at der i Justitsministeriets dokument "*Strammere greb om våben <...>*" af JUN 2023 i justitsministerens forord henvises til episoden i lokationen "Fields" i JUL 2022, som ingenlunde havde relation til jagtforeninger og skytteklubber, som der afslutningsvis henvises til i forordet.

I den sammenhæng forekommer det også uigennemtænkt fra Justitsministeriets side, at ministeriet i forordet tillige lader ministeren henvide til "*hærdede kriminelle*" - der Danmarks Veteraner og Danmarks Jægerforbund bekendt allerede i dag ikke opnår våbentilladelse, jf. høringsvaret fra Danmarks Jægerforbund.

Danmarks Jægerforbund fremhæver, at der grundlæggende savnes dokumentation for, at der er behov for at stramme reglerne for udstedelse af våbentilladelse.

Landsforeningen Bedre Psykiatri skriver i dets hørings svar, at "... det er tydeligt, at lovforslaget er lavet med Fields-tragedien in mente. Det er Bedre Psykiatris vurdering, at lovforslaget primært har karakter af symbolpolitik, idet de skitserede ændringer hverken ville have forhindret tragedien, eftersom gerningsmanden ikke havde våbentilladelse, eller fremadrettet vil forhindre hovedparten af de ulykkelige episoder, hvor en person med psykisk sygdom begår drab, da de fleste drab begået af mennesker med psykisk sygdom (ikke familie) har skarp vold som drabsmetode, fx. køkkenknive jf. opgørelse fra Justitsministeriets Forskningskontor."

Dansk Militært Idrætsforbund, Parasport Danmark og Dansk Skytte Union (Skydesport Danmark), der alle er medlemmer af Danmarks Idrætsforbund, bemærker i det fælles hørings svar af 19 JAN 2024 bl.a. følgende:

"Vi er opmærksomme på, at enkelte personer med svære psykiske lidelser har vist, at de kan gøre stor og ulykkelig skade på andre. Vi finder imidlertid ikke, at der er data og evidens for, at det sker med våben, som personerne har våbentilladelse til, men - og det er lige så tragisk - ved brug af knive, andre stikvåben eller fysisk vold."

Danmarks Veteraner tilslutter sig herved kritikken også fra anden vægtig side i forhold til, at lovforslaget ingenlunde tjener et nødvendigt formål, idet der således henvises til den allerede eksisterende lovgivning og velfungerende administrative ordning i praksis.

Der er således ikke noget belæg for det retlige tiltag og Danmarks Veteraner foreslår derfor, at Folketinget undlader at vedtage lovforslaget i f. m. 2. behandlingen og således lader lovforslaget falde.

Lovforslagets vedtagelse vil medføre en stigmatisering af visse persongrupper/indebære, at skøn sættes under regel - tilsidesættelse af retssikkerhed

Dansk Militært Idrætsforbund, Parasport Danmark og Dansk Skytte Union (Skydesport Danmark/Danmarks Idrætsforbund), bemærker høringsvaret bl.a. herom:

"Vi er stærkt bekymrede for at resultatet af lovforslaget bliver et regelsæt, der både stigmatiserer mange personer med psykiske lidelser og dertil uretmæssigt udelukker personer fra skydesporten, som vitterligt får noget godt ud at gå til skydning. <...>

Vi forstår, at lovforslaget i første omgang er en bemyndigelse til justitsministeren til at fastsætte nærmere regler, hvorved Politiet i forbindelse med en ansøgning om våbentilladelse får adgang til at kunne anmode en ansøger til en våbentilladelse mv. om dokumentation for alle relevante oplysninger om ansøgerens helbred, inklusive oplysninger om ansøgerens psykiske forhold.

Når vi læser kommentarerne til lovforslaget, nærer vi imidlertid en bekymring for et alt for fast system med "retningslinjer" og "standardiserede kriterier", som risikerer at udelukke en person alene pga. af en given diagnose. Vi er bekymrede for, at Justitsministeriet, når arbejdet går i gang, vil åbne en "Pandoras æske", hvor alt for mange psykiske lidelser vil ende på en "positivliste", der mere eller mindre automatisk udelukker borgere.

Vores sport er ifølge videnskabelig forskning og egen mangeårig erfaring fra praksis kendetegnet ved, at personer med forskellige sygdomme og diagnoser kan have gavn af at gå til skydning. Det hjælper dem med at koncentrere sig og fokusere. Det gælder fx personer med diagnoser som ADHD, ADD, autisme, Aspergers syndrom mv. Vi arbejder også med resocialisering af soldaterveteraner i samarbejde med Danmarks Idrætsforbund (DIF). Her giver projekter i vores foreninger nogle naturlige, trygge og faste rammer. Det giver ro til de veteraner, der deltager. Skytteforeninger bidrager også ofte med et andet miljø end andre idrætsforeninger. I skytteforeningerne tager vi det stille og roligt med faste rutiner og procedurer, netop fordi det handler om skydevåben. Derfor kan vi give indhold i dagligdagen, samt udvikle og gavne velværet for personer med psykiske lidelser.

Vi er bekymrede for, at samfundet med dette forslag kommer til at udelukke for mange personer fra skydeporten. Personer, som netop på grund af deres psykiske lidelser, kan have noget godt ud af at gå til skydesport. Vi frygter også, at myndighederne i et vist omfang ender med at sætte skøn under regel.

Vi vil desuden henlede opmærksomheden på de problematikker, der er med helbredsundersøgelser og som tidligere er blevet afdækket i forbindelse med ændringer af EU's våbendirektiv (91/477/EØF).

Tillige har vi belæg for, at den danske befolkning i meget stort omfang anerkender, at skydesport leverer mange positive bidrag både til individet og til samfundet. Fx mener 38 % at skydesport øger evnen til at koncentrere sig, 34 % peger på at skydesporten etablerer fællesskaber mellem medlemmer, mens 25% peger på foreningens bidrag til det lokale sociale fællesskab. Kun 14 % af danskerne vurderer ikke, at skydesportens bidrag er positive til individet og samfundet. (YouGov, n 1029, feltperiode 6.-9. oktober 2023)."

Danmarks Veteraner finder tilsvarende, at lovforslaget vedtagelse uvægerligt vil have en generelt stigmatiserende effekt for personer, som gennem forhåndsvalg valg af visse psykiatriske kategoriseringer vil være omfattet af en liste herover - uanset, om der er tale om en liste til brug ved bedømmelse af våbentilladelser eller ej.

Specifikt vil det også - gennem benyttelse af sådan kategorisering - åbenlyst være tale om forringet retssikkerhed - for ikke at sige "ingen retssikkerhed - gennem at "sætte skøn under regel".

Dette vil konkret kunne gøre, at medlemmer af Danmarks Veteraner, der enten har våbentilladelse, eller gerne måtte ønske sig sådan tilladelse, kan blive frataget en afgørende personlig og socialiserende aktivitet, hvor de pågældende i øvrigt optræder og agerer udadlet.

Advokatrådet/Advokatsamfundet peger i høringssvaret af 19 JAN 2024 på, at forslaget om fastsættelse af regler om dokumentation af en ansøgers helbredstilstand forekommer upræcist og bør præciseres i lovtæksten frem for at blive overladt som generel bemyndigelse til ministeren at fastsætte nærmere herom.

Ud over sin grundlæggende kritik af lovforslaget som symbolpolitik peger Bedre Psykiatri bl.a. på en bekymring for, at der med lovforslaget ender med, at "... diskussionen om våben puster til en generel og ubegrundet frygt for og mistænkeliggørelse af alle mennesker med psykisk sygdom og deres pårørende i stedet for at forebygge tragedier. Det er bedre psykiatris vurdering, at lovforslaget mod hensigten vil være med til at øge en de facto stigmatisering, skabe miskreditering, fordomme og yderligere strukturel forskelsbehandling blandt mennesker med psykisk sygdom. Det er stigmatiserende, hvis der laves lovgivning, der klassificerer mennesker som potentielt farlige alene ud fra en diagnose, og hvis der skabes præcedens for, at en diagnose, uden en individuel vurdering, kan berøve borgere de samme rettigheder og muligheder, som andre mennesker har."

Dansk Militært Idrætsforbund, Parasport Danmark og Dansk Skytte Union (Skydesport Danmark/Danmarks Idrætsforbund), bemærker herom følgende:

"Vi er stærkt bekymrede for, at resultatet af lovforslaget bliver et regelsæt, der både stigmatiserer mange personer med psykiske lidelser og dertil uretmæssigt udelukker personer fra skydesporten, som vitterligt får noget godt ud af gå til skydning."

Danmarks Veteraner tilslutter sig fuldt ud denne bekymring for stigmatisering med henvisning til veteraner, der netop - uanset en grad af psykisk traume - som led i rehabilitering har endog stor gavn af at deltage i skydesport - til gavn for både veteranen og samfundet. Der må derfor forudsætningsvist i selve loven fastsættes, hvilke definerede psykiske lidelser, der på forhånd betinger manglende udstedelse eller tilbagekaldelse af våbentilladelse.

Danmarks veteraner/Danmarks Jægerforbund noterer sig i den forbindelse på indeværende tidspunkt justitsministerens svar på spørgsmål nr. 631 (alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, hvor det i svaret in fine fremgår, at "Det er på nuværende tidspunkt for tidligt at sige, <...> hvilke psykiske lidelser der vil kunne føre til, at en person ikke kan få våbentilladelse. Det er dog vigtigt for mig at understrege, at vi ikke ønsker at stigmatisere personer med psykiske lidelser."

Danmarks Veteraner finder, at der hermed klart er illustreret at Folketinget ingenlunde kan være tjent med at fortsætte behandlingen af lovforslaget, når retsvirkningen ikke er kendt eller blot antydningvis identificeret eller defineret. Der foreligger dermed betydelige risiko for en stigmatisering, der ingenlunde hører hjemme i et retssamfund.

Danske Advokater fremfører en tilsvarende retssikkerhedsmæssig betragtning i dens høringssvar af 12 JAN 2024, hvor der - uanset høringssvaret alene beskæftiger sig med lovforslagets intention om at give ministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om obligatorisk afslag og bortfald af våbentilladelser for personer, der er dømt for visse grovere lovovertrædelser eller er meddelt tilhold, opholdsforbud eller bortvisning efter tilholdsloven - mindes om følgende:

"Af retssikkerhedsmæssige hensyn bør det være klart allerede ved lovens vedtagelse, hvilke lovovertrædelser, der er omfattet af ordningen, og som kan udløse en frakendelse af våbentilladelse. Danske Advokater opfordrer til, at lovgiver i bemærkningerne præciserer, hvad der menes med grovere/grove lovovertrædelser. Altså en klar og fyldestgørende beskrivelse af, hvad der ligger i bemyndigelsen til Justitsministeriet. Lovgiver bør desuden være konsekvent i forhold til ordvalget,

om der er tale om "grove" eller "grovere" lovovertrædelser, så der ikke opstår forvirring omkring begreberne. Vi henviser i den forbindelse til Lovkvalitetsvejledningen s. 135 citat:

"De specielle bemærkninger til bestemmelser, der vil have negative konsekvenser for borgernes retssikkerhed, bør indeholde en fyldestgørende beskrivelse af forslaget's begrundelse. Derudover bør der i de specielle bemærkninger til bemyndigelsesbestemmelser så udførligt som muligt redegøres for den påtænkte anvendelse af bemyndigelsen, herunder for de hensyn, der i den forbindelse skal lægges vægt på. Der henvises herom til pkt. 7.2."

Og fortsat side 170 citat:

"I det omfang, der gives bemyndigelser til administrationen, bør selve bemyndigelsesbestemmelsen være formuleret så præcist som muligt, ligesom lovforslaget bør indeholde fyldestgørende bemærkninger herom. Bemyndigelsesbestemmelsen bør desuden afgrænses mest muligt."

Endelig finder Danmarks Veteraner anledning til at fremhæve høringssvaret fra Datasynet af 17 JAN 2024, hvor tilsynet bl.a. bemærker følgende:

"2. Med lovforslaget foreslås indført en række bemyndigelsesbestemmelser, som nærmere vil regulere bl.a. politiets indhentelse af helbredsoplysninger hos ansøgere ved ansøgninger om våben-tilladelser mv.

Det fremgår således af lovforslagets § 1, nr. 3, at der foreslås indført en bemyndigelsesbestem-melse, hvorefter justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om dokumentation af ansøge-rens helbredstilstand i forbindelse med ansøgning om tilladelser, godkendelser, samtykker eller dispensationer.

Formålet hermed er at sikre, at personer, der lider af alvorlige psykiske lidelser, ikke kan få vå-bentilladelse.

Datatsynet bemærker foreløbigt hertil, at tilsynet forudsætter at blive hørt i forbindelse med ud-arbejdelse af bekendtgørelser og lignende generelle retsfor skrifter i medfør af lovforslaget, hvis disse vil have betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personop-lysninger, jf. databeskyttelseslovens § 28.

3. Udkastet indeholder navnlig en bestemmelse, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger. Det gælder lovforslagets § 1, nr. 4, hvorefter: " § 2 i. Offentlige myndigheder, der har regelmæssig kontakt til en person med tilladelse, god-kendelse, samtykke eller dispensation efter denne lov eller efter bestemmelser, der er udført i medfør af love, kan indgive en indberetning til politiet, hvis myndigheden bliver opmærksom på Side 2 af 3 forhold, der gør det betænkeligt, at en person opretholder en tilladelse, godkendelse, samtykke eller dispensation meddelt af politiet efter denne lov eller efter bestemmelser, der er udfærdiget i medfør af loven

Stk. 2. Hvis politiet modtager en indberetning efter stk. 1, skal politiet træffe afgørelse om, hvor-vidt personen kan beholde tilladelsen, godkendelsen, samtykke eller dispensation efter denne lov eller efter bestemmelser, der er udfærdiget i medfør af loven.

Stk. 3. Afgørelser efter stk. 2 kan påklages af afgørelsens adressat eller den myndighed, der har indgivet indberetningen efter stk. 1."

Der foreslås således hermed indført en ny bestemmelse i våbenlovens § 2 i, der giver offentlige myndigheder en lovfæstet adgang for at indgive en bekymringsindberetning til politiet om bor-gere med våbentilladelse.

Justitsministeriet har i afsnittet om forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttel-sesloven redegjort for sine overvejelser herom.

Datatsynet har i den forbindelse noteret sig, at bestemmelsen udgør supplerende hjemmels-grundlag i forhold til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, og databeskyttel-sesforordningens artikel 10 i forhold til hhv. politiets og de offentlige myndigheders behandling af oplysninger om strafbare forhold.

Endvidere fremgår det af afsnit 2.4.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at der ikke er lagt op til at indføre særlige regler om videregivelse af oplysninger om personlige forhold, her-under følsomme oplysninger. Der er endvidere angivet, at f.eks. oplysninger om psykiske forhold

vil skulle ske efter de almindelige regler herom, herunder reglerne i sundhedsloven og psykiatriloven.

I overensstemmelse hermed fremgår det af afsnittet om forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, at der som udgangspunkt ikke vil blive indsamlet eller videregivet følsomme personoplysninger i forbindelse med berørte myndigheders videregivelse af oplysninger i forbindelse med en eventuel bekymringsindberetning. Justitsministeriet har i den forbindelse vurderet, at hvis der undtagelsesvist behandles følsomme oplysninger, f.eks. i form af helbredsoplysninger, vil behandlingen kunne ske inden for rammerne af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra f (retskrav).

Datatilsynet skal for en god ordens skyld henstille, at Justitsministeriet præciserer det pågældende retskrav – som antages at relatere sig til den lovfæstede indberetningsordning - nærmere i afsnittet om forholdet til databeskyttelsesreglerne.

4. Datatilsynet skal herudover henlede opmærksomheden på de grundlæggende behandlingsprincipper i databeskyttelsesforordningens artikel 5, herunder særligt bestemmelsens stk. 1, litra a og litra c, hvoraf det følger, at personoplysninger skal:

- behandles lovligt, rimeligt og på en gennemsigtig måde i forhold til den registrerede;*
- være tilstrækkelige, relevante og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles;*

Henset til karakteren af de personoplysninger, der forudses behandlet, er det væsentligt, at videregivelse kun sker, når der er klart grundlag herfor, og at oplysningerne, som videregives, er begrænset til det nødvendige.

Datatilsynet har hertil noteret sig bemærkningerne i lovforslaget om, at det fremgår, at det kan være oplysninger om den pågældendes adfærd, den pågældendes opbevaring af våben eller udviklingen i den pågældendes psykiske tilstand.

Datatilsynet forudsætter generelt, at behandling af personoplysninger sker i overensstemmelse med alle relevante regler i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, og henviser herved bl.a. til iagttagelse af oplysningspligten efter forordningens artikel 13 og 14."

Danmarks Veteraner tilslutter sig Datatilsynets påmindelse til lovgiver om at være opmærksom på overholdelse af anden, af Folketinget fastsat lovgivning, der finder anvendelse i relation til emnet.

Lovforslaget vil uvægerligt afstedkomme store ressourcemæssige behov til administration og domstolsbehandling

Bl.a. Dansk Militært Idrætsforbund, Parasport Danmark og Dansk Skytte Union (Skydesport Danmark/Danmarks Idrætsforbund, bemærker herom følgende:

"... vil forslaget skabe en stor administrativ byrde og påvirke såvel den generelle sagsbehandlingstid for våbentilladelser hos Politiet samt Styrelsen for Patientsikkerhed.

Udover ekstra sagsbehandling, der vil påføre myndighederne ekstra opgaver og udgifter, vil den længere sagsbehandlingstid også ramme skydesporten samt alle borgere, der ønsker våbentilladelser. Vel at mærke, uden at samfundet opnår anden effekt end at påføre sig selv yderligere opgaver."

Danmarks Veteraner tilslutter sig bekymringen for lang sagsbehandlingstid som følge af det i øvrigt ikke nødvendige lovforslaget, jf. som unødigt vil påvirke den for enkelte individer og for samfundet rehabiliterende og sociale effekt, som skydesporten vitterlig udgør, jf. ovenfor.

Afslutningsvis

Danmarks Veteraner/Danmarks Jægerforbund har i relation til lovforslagets 1. behandling i Folketinget noteret sig de til ministeren stillede spørgsmål, herunder

- spørgsmål 2 om, hvor mange eksempler ministeren har kendskab til, hvor en person med psykiske lidelser har misbrugt sin våbentilladelse
- spørgsmål 3 om, hvordan ministeren vil sikre, at det sker en ensartet behandling af helbredsoplysninger i forbindelse med ansøgninger om våbentilladelse
- spørgsmål 4 om lovforslaget kan bidrage til at stigmatisere almindelige danskere, herunder f.eks. veteraner, der lider af PTSD, og som ønsker at have våbentilladelse, jagttegn mv.
- spørgsmål 5 om omfanget af personer med psykiske diagnoser, der med lovforslagets vedtagelse vil kunne få udstedt våbentilladelse, jagttegn m.v.
- spørgsmål 6 m.h.t., hvad der definerer en psykisk helbredstilstand, der kan begrunde afslag på ansøgning om våbentilladelse
- spørgsmål 7 m.h.t., hvad der konkret skal til af helbredstilstand for, at man får afslag på ansøgning om en våbentilladelse
- spørgsmål 8 angående, hvilke fagfolk og relevante aktører der inddrages i forbindelse med udarbejdelse af udkast til den efterfølgende bekendtgørelse
- spørgsmål 9 m.h.t., hvorfor det element i lovforslaget om, at der uden retskendelse gives ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil adgang til en række lokationer mv. ikke fremgår af ministerens fremsættelsestale
- spørgsmål 10 om ændringsforslag om deling af lovforslaget, hvorved den del af lovforslaget, som omhandler psykisk helbredstilstand, udskilles i et selvstændigt lovforslag
- spørgsmål 11 omhandler ændringsforslag om deling af lovforslaget, hvorved den del af lovforslaget, som omhandler muligheden for uden retskendelse at give ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil adgang til en række lokationer mv., udskilles i et selvstændigt lovforslag

Danmarks Veteraner noterer sig herved, at spørgsmålene i vidt omfang synes at afspejle de betragtninger om manglende belæg for lovforslaget og retssikkerhedsmæssige betænkeligheder og vanskeligheder, som der er givet udtryk for ovenfor.

Danmarks Veteraner stiller sig gerne til rådighed for Retsudvalget i forbindelse med en drøftelse af dels lovforslagets manglende belæg, dels den identificerede risiko for stigmatisering og manglende retssikkerhed som følge af det foreliggende lovforslags evt. vedtagelse.

m.v.h.

Birger Kjer Hansen

*Medlem af hovedbestyrelsen for Landsforeningen Danmarks Veteraner
Sagsbehandler retlige forskrifter m.v.*